

KDE DOMOV MŮJ...

K padesátým narozeninám Františka Ondříčka napsal Josef Jan Friš.

Vojtěch Hřímál skládal tehdy svého "Zakletého prince." My dva mladí hoši — já vyšší a slabší, mladší bratr Jeník zavalitější, drobnější, s hlavou ježatou a očima jako jiskry — chodili jsme k němu jednou týdně, s housličkami pod paží, do třetího poschodí domu v Lipové ulici, kde bydlil se svou maminkou, bratrem i sestrou. Prosím ho ještě dnes za odpuštění za ty duševní trampoty, které jsme mu působili, olamující si klouby přerůznými varianty první Kreutzerovy etudy, zatím co na papíře čtval partituru svého díla. Nevím, kdo z nás býval radši, když bylo po hodině — zda učitel anebo žáci.

U Hřímálů nás ale všichni měli rádi: libretista pan Boehm jmenovitě s Jeníkem karamádil. Celý den se tu ozývala hudba a zpěv a milý náš učitel zdál se nám jistě největším houslistou na světě. A když jsme tedy slyšeli, že přijede z Ruska jeho bratr Jan a ten že ještě lépe hraje, nežlo nám to ani na rozum. Až jednou, po hodině, viděli jsme k pultům zasedati všechny čtyři bratry, Jana, Vojtěcha, Bohuslava a Jaromíra a za dvěma na schodech zaslechl ještě první zvuky smyčcového kvarteta.... Když ale oni přece všichni hráli tak krásně! Kdež na to na všechno taková malá hlavička stačí.

A přece stalo se, že slyšeli jsme jednou něco ještě krásnějšího: krásu jistě ze všech na světě tu největší. Vyznívala z pootevřeného okna sklepního bytu na rohu Jámy a ulice Štěpánské. Šli jsme mimo se svými housličkami, umkli v řeci a zastavili se náhle; něčí housle tam zpívaly. Přikrčení u rohu ke zdi nablížili jsme plaše dolů; s námi stál tam hlouček různých lidí. Všichni naslouchali tiše.

Ten, kdo tam hrál, nemohl být ani učitel, ba nebyl to ani pán, hrál z paměti a když chodě a zabrán svojí hrou natočil se k nám, usoudili jsme, že není asi o mnoho starší nás obou. A my jsme přece tenkrát ještě tak hrozně vrzali! "Mamko, maminko," tak jsme přiběhli domů, "něco takového jsi ještě jakživa neslyšela! Zůstává tamhle na rohu, teď jsme ho viděli, je to hoch a hraje jako Pámbu..."

Maminka nás s radostí vyslechla a brzy potom jsme se dověděli, že ten "mladý Pámbu" se jmenuje Ondříček. — A Ondříček den za dnem, rok za rokem rostl v našich očích; čím více jsme se učili číst a myslit, tím více.

V pozdějších letech při denních pochůzkách do akademického gymnasia míjel jsem ohyzdnou budovu staré konservatoře na rohu uličky Jiřské a Jalovecové, kam docházel také Ondříček k výbornému profesoru Bennewitzovi, a když za letních veder okna její bývala otevřena, jenom krok za krokem chodil jsem se Železných dveří, aby mi nešel snad některý zvuk jeho strun...

Nedaleko vchodu do konservatoře, nad nízkým, ale hlubokým krámem visela čitelná tabule se jmény majitelů hudebního obchodu Christoph a Kuhé. Pšána byla švabachem a jistě že jí po půl století nikdo neumyl.

Mezi hudebními, etihodného stáří objevoval se tu a tam lístek s programem některého koncertu a jméno Ondříčkovo již nebylo na něm vzácností. Ale jen jedinému z nich, pořádanému ve prospěch bezplatných obědů tří pražských

gymnasií, mohl jsem býti přítomen. Odešel jsem odtud hluboce rozechvén. A když pak v podvečer jsem doma hovořoval se svými houslemi, celou mladou duší svou jsem marně do nich vkládal, aby jen zavýskly či zasténaly vzdálenou ozvěnou některé Ondříčkovy písně.

Jednoho dne zahlédl jsem za výkladem jeho podobiznu. Bylo mu tehdy asi dvacet let. Nevím, kolikrát jsem se před ní zastavil, nežli jsem si dodal odvahy vkročiti dovnitř. Jediný mihavý plamen osvětloval chudě i ve dne celý krám a v jeho žlutém svitu poznal jsem tu poprvé oba staré dědečky, stejně zaprášené, jako haldy not, do kterých tu byli celý svůj život zabováni. Byli oba stejně mrzuti, oba mluvili stejně bídnou češtinou, ale tolik jsem porozuměl přece, že podobizna není na prodej, ale že se na to pana Ondříčka zeptám...

S těžkým srdcem zmínil jsem se o tom naší mamince doma; co že ale té bylo za těžko učiniti, když děti její toužily po něčem ušlechtilém? A tak se stalo, že jsem druhého dne přinesl ve slávě Ondříčkův obrázek; sběhli jsme se všichni kolem něho a bylo u nás ten den jako ve svátek.

Mám ještě říci, že jsme měli Ondříčka rádi? Nevím, snad se mi to jen zdá, že jsme bývali více svoji v oněch dobách; více ohně že žilo v českých duších. A Ondříček byl a jest tak ryze náš! Slyšeli jste, jak z houslí jeho české srdce zpívá?

Životem jsme šli s ním krok za krokem. Když nás opouštěl, věděli jsme, že odchází vítěz. Radovali jsme se, když vroucnost jeho mladého umění získala mu přízeň Massartovu. Odmícel se; a po třech letech vrátil se ozdoben laurem Francie, jakoby kusem uchváceného božství. A jindy opět s obavami a pýchou svěřovali jsme ten vzácný život vlnám oceánu.

Myslím, že nebylo nikoho, kdo by před ním nebyl v úctě sklonil hlavu. Po Laubovi první krácel eizinou, tenkrát ještě ledovou pro naše umění. Cizí ty ledy roztály zářem jeho tónů. A jako jej vidíte dnes se skromným, čirým srdcem, tak prošel světem. Vstupoval tiše; ale s ním veházela Poesie. Umění zajásalo a po chvíli jste se loučili němi a zamyšleni, jakoby duše sestupovala se schodů chrámových...

A minula léta. — Bylo 17. října 1890. Veliké schodiště Lažanského paláce pokryto bylo hustým zástupem přátel, kteří zvolna vstupovali do velké síně Umělecké besedy, v těch dnech smutečně zdobené. Mezi kvítím tu spočívala otevíra rakev; v pravo a v levo studenti ve dvou řadách se skloněnými rapíry. Stál jsem blízko vchodu u maven žalostí přežitých dnů a díval se hlavu po hlavě za těmi, kdož přišli otei mému prokázati poetu poslední; každému z nich platil můj němý dík.

Do něčí tváře jsem se zahleděl; ne, nemýlil jsem se. Mezi těmi, kdo blížili se v těsných, černých řadách — sám Ondříček. Byl to on. České srdce jeho i tady promluvílo! Ve společném smutku sblížili jsme se poprvé. Rozplakat jsem se nesměl; chopil jsem aspoň ruku jeho, abych jí zlíbal. Nedopustil tomu. Pociťil jsem jen moeně stisknutí, které promluvílo soucitem k choré duši mojí. Z těch ovšem, kdož kolem šli, nikdo nepochopil, co že mě tak podivně vzrušilo.

Minula chvíle, až také my děti vešly jsme — naposled — na rozloučenou. Nad Vyšehrad se slunko sklánělo — alová i kročeje do-

zněly — a nežli zapadlo tam, za tou Horou Bílou, hřbitovní ticho pokleklo u hlavy padlého bojovníka.

Byl to první blesk, který zasáhl naši rodinu. Kdo podobného zažil, ví, jaký je život po takovém pohřbu — jakými výkřiky i mezi prací ušvané srdce sténá. Žili jsme ty dny? Žili? A jestliže jsme spolu chodili, šli jsme zvolna, mlčky, jakoby za rakví.

Tak jsme bloudili Prahou. Ondříčkovi schytili jsme pro památku "Paměti" otevíry. Tu jsem pohovořil s ním poprvé. Zabořili jsme na program dnešního, posledního ze řady koncertů v Národním divadle, a polo prosbou prohodil jsem maně na rozehodu: "Mistře, nepřidal byste dnes "Kde domov můj?" — "Ano, ten nehrál jsem už dávno, pravda, zahraju vám jej..."

Bratr zatím donesl stuhu pro Ondříčka i radili jsme se spolu o nápisu na ni. Chtěli jsme nalézt něco pěkného, co Ondříčkovi ještě nikdo nepověděl. Měnili a třbili jsme slova. Tedy snad takto: "V Tvém českém srdci, Mistře — nežije méně lásky — než kouzla ve Tvých strunách." A na tom jsme zůstali.

Večer tedy v naší "Zlaté kapličce" nad Vltavou, v tom pravém chrámě Ondříčkova umění. Zde jest jeho české srdce doma; zde

nejkrásněji housle jeho zní. — Vešel. Hlediště zvlnilo se touhou — až dozněly poslední tóny Bruchovy skladby. Pak zvlnilo se nadšení. Po "Reji" Paganiniho buřácelo to mezi stěny. Množství toužilo znovu a znovu pozdraviti Mistra, který přicházel opět; až přišel naposled a sám.

Pozdvihl housle, bouře ztichla rázem. První zvuky se vznosly. "Kde — domov — můj —"

kdosi zašeptal.

Kdož mohl tušiti z němého množství, jedinému z něho že ta píseň platí? Ale nebyla to píseň. Duše se třásla. Zdálo se mi, jakoby Poesie sama ta, která Mistra provází, ta, která dýchá jeho strunami a čelo mu líbá, schýlila se náhle k jeho nohám; viděl jsem, že klečí a rty její že chvějí se modlitbou — modlitbou za mír toho hrdinného srdce, které jsme opdy pokryli kamenem. Ano, byla to modlitba, modlitba houroucí; to nebyla píseň...

Zažil jsem tak dojem z nejmocnějších celého života... Po letech, náhodou, dostaly se mi na okamžik do rukou ohnivě, vlastenecké básně mladické Mistrovy deery. Zaradoval jsem se nad tímto krásným tajemstvím jeho domova i rozpovídal jsem se maně; tak, jak jsem tuto napsal. Vzácenou laskavostí darován mi pak na památku obraz Ondříčkův

s vlastnoručním věnováním a prvními taktky naší národní hymny. Vroucí pieta pouť mě ke jménu Mistrovi — žilaf z ní od malička duše má. Co let a osudů přelétlo společně obě naše hlavy!

Nuže, s touto pietou přeházím k němu dnes opět a prosím jej, by tento svazček kvítků přijal laskavě z mých rukou.

Vlhké počasí zveličuje akutní bolest, způsobenou dnou kyčelní, a nepovídá se jen, ale jest dobře známo, že St. Jakobs Oel jest nejlepší prostředek pro utišení bolesti a vyhojení nejakutnějších případů.

Souchotiny, astma, kašel a veškeré plicní choroby jsou vyléčitelné

Šimánovského Březohorským Thém z Čech.

Tlacte stížených plicními nemocemi byli vyléčení tímto bylenným lékem, který pro svoji neprokonatelnou léčivost byl počten nejvyššími vyznamenáními v Římě, Paříži, Vídni, Florencii, Londýně a Luttychu. Sklad pro Omaha má pouze chvalně známý lékárník B. A. Beránek, roh 16. a William ul., Omaha. Lékařským předpisem věnována obzvláštní pozornost.

Česká pošta.

Malé počátky.

Každé vážné onemocnění mívá malé počátky. Téměř v každých devíti případech z desíti počátky ty mají svůj původ v poruše žaludku a ústrojí zažívacím. Choroba jedna přivádí brzy jiné.

POZBYVÁTE ŽIVOTNÍ ENERGIÍ? JEST JAZYK VÁŠ BÍLE POTAŽEN? MÁTE ČASTÉ BOLENÍ HLAVY? DOSTÁVÁTE ČASEM ZÁVRAT? JEST PROCES TRÁVENÍ ZDLOUHAVÝ? TRPÍTE VLEKLOU ZÁCPOU?

Při prvních známkách těchto příznaků počněte neodkladně užívatí proti nim namířeny

SEVERŮV Životní Balsám.

Účinky léku toho na organismus jsou podivuhodné. Kdo jej užívá, nabylí zase nových, svěžích sil životních a bývalé jarosti.

Cena 75c.

"Obdržela jsem Váš Životní balsám a velmi jsem tomu ráda. Trpěla jsem žaludečními obtížemi a ačkoliv jsem jej užívala pouze dva týdny, jsem nyní zdráva. Severův Životní balsám nebude scházeti v mém domě."

Pi. Thomas Ligman, Anawa, Wis.

"S radostí Vám oznamuji, že Váš Životní balsám výtečně účinkuje, tak že jej každému v tomto okolí vřele doporučuji. Kdykoliv pociťuji vnitřní bolesti, vezmu nějakou dávku Vašeho Životního balsámu a hned jest lépe. Děkuji Vám za Váš výtečný lék a ochotnou obsluhu." Mart. Ramuta, Coalgate, Colo.

Jakmile čistota krve se jakýmkoli způsobem poruší, oslabuje a přerušuje se činnost veškerých orgánů v těle lidském a povstávají různé, většinou nebezpečné nemoci, jako spála, otoky žláz, boule, krlice, lišej, opar, růže, nemoci kožní a vyrážky atd.

SEVERŮV Krvečistitel

veškeré podobné nepravideluosti přemáhá. Krev vycistí a tím příčinu odstraní. Současně krev obnovuje a posiluje. Cena \$1.00.

Na prodej ve všech lékárnách.

Lékařská porada zdarma.

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA